

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

INTRODUCTION

Ви, либонь, сподівалися побачити під таким заголовком путівник із картами та конкретними локаціями? Цього ви тут не знайдете. Однак я пропоную вам дещо більше: шлях до розуміння досі невідомої для багатьох країни та її нації, духовного багатства та яскравої сув'язі внутрішніх мотивацій її представників. Дослідження того, що невидимими пересічному оку артеріями стрімко мчить до серця. Серця України. Серця Європи.

Кожен розділ книжки присвячений одній із сімох наріжних цінностей українців, що є базовими і для європейських народів: рівність, відвага, любов, краса, освіта, правда й воля. Ми розглянемо їх крізь призму життя та діяльності носіїв і виразників цих цінностей: відомих українських митців, учених, письменників, політиків, мислителів. Припускаю, про деякого з них ви почуєте вперше. І, можливо, спитаєте: «Чому? Адже Україна — фактично в центрі Європи!».

Українська історія та культура десятиліттями були непомітні — як скарб під намулом, як старовинна фреска, замальована «лубочним» шаром. Ще й не одним, бо кожна імперія-метрополія зі своєю ідеологією та «доказами» права на володіння народом і його ресурсами залишали на нашій долі свої бридкі фарбування...

Після розпаду Київської держави — країни європейського кола — український народ довго не мав своєї державності. Землі України-Русі перебували під пануванням Золотої Орди, Речі Посполитої, Османської, Російської та Австро-Угорської імперій. Для всіх них ми були «ресурсом». Усі вони привласнювали надбання, легалізувалися тим, що переписували на свій лад українську історію, маргіналізували й навіть нищили українську культуру,

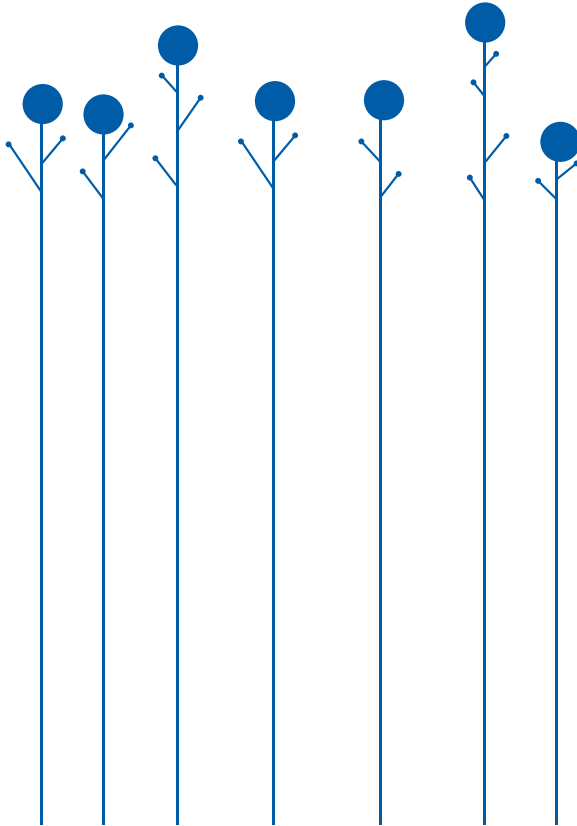
You were probably expecting to see some kind of a guidebook with maps and specific locations here under this title. You won't find any of that here. I will offer you more: a way to understand a country still yet unknown to many, and the spiritual richness and interconnectedness of the inner motivations of the nation. I will offer you an exploration of what is rushing to the heart through arteries that are invisible to the naked eye. The heart of Ukraine. The heart of Europe.

Each chapter of the book is dedicated to one of the seven basic cornerstone values of both Ukrainians, and European nations: equality, courage, love, beauty, education, truth, and freedom. We will examine each value through the prism of the lives and deeds of those who bore and embodied them: famous Ukrainian artists, scientists, writers, politicians, and thinkers. Some of their names may be new to you, which may raise a question: "Why? After all, Ukraine is practically in the center of Europe!"

Ukrainian history and culture have been invisible for decades, like a treasure in the depth of the silt, like an old fresco covered with cheap lubok painting. And not just one painting, because every metropolitan empire, with their ideologies, and "proofs" of their right to own the people and the resources, left their nasty stains on our fate...

Following the disintegration of Kyivan state, one of the pre-eminent states of Europe, Ukrainians didn't have their statehood for a long time. The Golden Horde, Rzeczpospolita, the Ottoman, Russian and Austro-Hungarian empires ruled the former Kyivan lands, and saw Ukrainians as merely "resources". Usurpation of any Ukrainian property was legalized by rewriting Ukrainian history, marginalizing or

«Братерство» черепів

“Brotherhood” of skulls

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

На робочому столі вченого — мікроскоп і десятки, сотні зрізів мозку. Це зразки сірої речовини представників різних рас та етносів, жінок і чоловіків, злочинців і законослухняних громадян, хворих і здоров'яків. Чоловік у пенсне ретельно досліджує кожен препарат. Він шукає відповідь на запитання: що їх відрізняє? що об'єднує? За рік до його смерті, у 1893-му, французький філософ Альфред Фує прорече: «Люди ще вбиватимуть одне одного через різницю між їхніми черепами в один бал». А за пів століття до цього, на початку 1840-х, шведський анатом Андерс Ретціус вивів формулу для вимірювання об'єму черепної коробки. Псевдонаука френологія, що поширювалася в Європі з кінця XVIII століття, стверджувала, нібито особливості людського мозку тісно пов'язані з формою та розміром черепа. Нібито належність до тої чи іншої раси впливає на рівень інтелекту.

There is a microscope on the scientist's desk and dozens, even hundreds of brain tissue samples. These grey matter samples are from different races and ethnicities, women and men, criminals and law-abiding citizens, sick and healthy. Each specimen is carefully examined by this man in pince-nez. He is seeking answers: what makes them different? What makes them alike? A year before his death, in 1893, the French philosopher Alfred Fouillée said: "People will still kill each other over the one point difference in their skulls". And half a century earlier, in the early 1840s, a Swedish anatomist Anders Retzius derived a formula for measuring the cranium. The pseudo-science of phrenology, widely spread in late XVIII Europe, argued that the features of the human brain were closely linked to the shape and size of the skull, as if being of a certain race had an influence on intelligence.

Череп білої людини було взято за «мірило цивілізованості», що немовби давала право колонізувати інші народи. Імперці — росіяни й тогочасні німці — тішилися, що в них черепа видовжені, тоді як в українців і чехів — трішки приплюснуті. У Німеччині побувала думка, що круглі голови — дурніші.

А чоловік у пенсне довів: на розумові здібності, таланти й моральність форма черепної коробки не впливає — важливо те, що всередині черепа.

Цей учений — українець із Чернігівщини Володимир Бец (1834–1894). Він лікував, досліджував, відкривав раніше невідомі особливості людського організму. Ще за життя здобув світову славу. Його напрацювання досі рятують життя мільйонам людей у всьому світі.

The Caucasian skull was the “golden standard”, which supposedly advocated “the right” to colonize other nations. Imperialists — Germans of that time and the Russians — were proud that their skulls were oblong, whereas Ukrainians and Czechs had slightly flattened skulls. There was a popular belief in Germany that round heads were “dumber”.

And the scientist in pince-nez proved that mental abilities, as well as talents and morality, are not affected by the shape of the skull — it is only what is inside the skull which matters.

The name of this Ukrainian scientist from the Chernihiv region is Volodymyr Betz (1834–1894). He treated, researched, and discovered previously unknown features of the human body, and he gained world recognition in his lifetime. His works are still saving millions of lives around the world.

У 1874 році професор Бец опублікував свою працю, в якій описав пірамідні (гігантські) клітини кори великого мозку, що відповідають за свідомі рухи людини. Відтоді у світі їх називають клітинами Беца.

Майже 10 років професор Володимир Бец очолював кафедру анатомії Київського університету. Свій предмет викладав так захопливо, що про його лекції писали світові часописи.

Professor Volodymyr Betz was a head of the Department of Anatomy at Kyiv University for more than 10 years. His lectures were so captivating they were covered by the press all over the world.

In 1874, Professor Betz published his work in which he described the (giant) pyramidal cells in the cerebral cortex, which are responsible for conscious movements. These cells were called Betz cells after him.